

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

Rīgā

15. 06. 2018

Nr. 30-1-03/1023

Uz 09.05.2018. Nr. b/n

Biedrība "EAPN-Latvia"

Vaļņu iela 32-508

Rīga, LV-1050

*Par Biedrības „EAPN-Latvia” rezolūciju
saistībā ar Eiropas dienu*

Ļ.cien. L.Balgas k-dze!

Labklājības ministrija (turpmāk tekstā – Ministrija) ir saņēmusi biedrības “EAPN-Latvia” (turpmāk tekstā – Biedrība) 9.maija vēstuli, kurā iekļauti aicinājumi normatīvajos aktos nostiprināt Eiropā atzītas vērtības, lai paaugstinātu Latvijas iedzīvotāju labklājību. Ministrija pateicas Biedrībai par ierosinājumiem un sniedz uz tiem atbildes:

- 1) *Nekavējoties ratificēt Eiropas Padomes 2011.gada Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu (turpmāk tekstā – Stambulas konvencija) un ieviest konvencijas prasības Latvijas likumos.*

Saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 16.maija rīkojuma Nr.292 "Par konceptuālu ziņojumu "Par Latvijas pievienošanos Eiropas Padomes Konvencijai

par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu" 2.punktu, kas paredzēja 2016.gadā parakstīt Stambulas Konvenciju un līdz 2018.gadam to ratificēt, Ministrija 2018.gada 5.janvārī iesniedza likumprojektu „Par Eiropas Padomes Konvenciju par vardarbības pret sievietēm un vardarbības ģimenē novēršanu un apkarošanu” izskatīšanai Ministru kabinetā. Vēlos uzsvērt, ka labklājības ministrs un Labklājības ministrija atbalsta Stambulas konvencijas ratifikāciju.

Lai gan likumprojekts vēl nav ticis izskatīts Ministru kabinetā, tomēr nepieciešams ņemt vērā, ka lielākā daļa Stambulas konvencijas nosacījumu jau ir ietverti Latvijas Republikas normatīvajos aktos. Latvijas Republikas Satversme, tai pakārtotie normatīvie akti, kā arī politikas plānošanas dokumenti jau patlaban aizliedz spīdzināšanu, cietsirdīgu vai cieņu pazemojošu izturēšanos pret cilvēku. Turklāt, lai nodrošinātu Latvijas normatīvo aktu pilnīgu atbilstību konvencijas normām, Latvijā pēdējo gadu laikā konsekventi tika veikti grozījumi normatīvajos aktos, tostarp, Krimināllikumā, Kriminālprocesa likumā, Civilprocesa likumā, Bērnu tiesību aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos. Latvijas normatīvajos aktos par krimināli sodāmu ir atzīta fiziska vardarbība, seksuāla vardarbība, psiholoģiska vardarbība un vajāšana. Savukārt tiesas noteiktā pagaidu aizsardzība tiek piemērota fiziskas, seksuālas, psiholoģiskas vai ekonomiskas vardarbības gadījumos, kā arī vardarbīgas kontroles gadījumos. Latvijas normatīvie akti ir dzimumneitrāli, līdz ar to Latvija var piemērot konvencijas regulējumu attiecībā uz vardarbību pret sievietēm un attiecībā uz vardarbību ģimenē, kas skar vīriešus, sievietes un bērnus.

Ņemot vērā konvencijā iekļautās prasības, ir būtiski veikt ne tikai grozījumus normatīvajos aktos, bet īstenot arī cita veida pasākumus ar mērķi informēt sabiedrību par vardarbības problemātiku un iespējām saņemt palīdzību, kā arī izglītēt speciālistus un veicināt vardarbībā iesaistīto institūciju efektīvāku sadarbību, ko Ministrija sadarbībā ar citām valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, izmantojot Eiropas Sociāla fonda un citu Eiropas Savienības programmu finansiālo atbalstu, arī dara.

2) Nekavējoties pilnā apjomā apstiprināt Eiropas Sociālo hartu un ieviest Hartas prasības Latvijas likumos.

2013.gada 1.maijā Latvijā stājās spēkā Pārskatītā Eiropas Sociālā harta (turpmāk – Pārskatītā harta). Pārskatītajā hartā iekļautas visas tiesības, kas paredzētas 1961.gada Hartā, kuru Latvija ratificēja 2002.gadā, un ir paplašināta šo tiesību darbības sfēra, kā arī iekļautas jaunas tiesības, ņemot vērā izmaiņas, kas notikušas Eiropā kopš 1961.gada.

Šobrīd Pārskatīto hartu ir ratificējušas 34 no 47 Eiropas Padomes dalībvalstīm, taču tikai divas no tām (Francija un Portugāle) to ratificējušas pilnā apmērā, kas attiecīgi norāda, ka visas valstis, ieskaitot arī tās, kuru labklājības līmenis krietni pārsniedz Latvijas labklājības līmeni, rūpīgi izvērtē savas valsts tiesību aktu un faktisko apstākļu atbilstību Pārskatītās hartas prasībām.

Arī Latvija ir izvēlējusies noteiktu pieeju Pārskatītās hartas ratifikācijai, proti, ratificēt tos pantus, kuru īstenošana šobrīd vai tuvākā nākotnē ir iespējama, un tad, kad valsts varēs apgalvot, ka tās tiesību akti un prakse atbilst kādiem papildus Pārskatītās hartas pantiem, ratificēt arī tos.

Katru gadu Latvijai Eiropas Padomē ir jāiesniedz ziņojums par Pārskatītās hartas ratificēto pantu piemērošanu. Par šiem ziņojumiem ir saņemti attiecīgi Eiropas Sociālo tiesību komitejas secinājumi, no kā izriet, ka atsevišķu pantu ietvaros jau šobrīd Latvija ir uzņēmusies vairāk, nekā spēj izpildīt.

Saistību izpilde nav atkarīga tikai no Latvijas valdības labās gribas, bet ir saistīta ar papildus finanšu līdzekļu novirzīšanu konkrētiem mērķiem.

Latvija nopietni attiecas pret visiem Pārskatītās hartas pantiem, gan tiem, kas jau ratificēti, gan vēl neratificētajiem pantiem. Ievērojot jau uzņemtas paaugstinātās saistības, šobrīd jākoncentrējas uz to, lai panāktu pilnīgāku atbilstību ratificētajiem pantiem.

Lai panāktu progresu attiecībā uz Pārskatīto hartu, Latvijas Republikas normatīvie akti, kas saistīti ar nodarbinātību, tālākizglītību un vienādām iespējām, veselību, sociālo drošību un sociālo aizsardzību, darba tiesībām, kā arī bērnu, ģimenes un migrantu jautājumos, tiek izstrādāti un attīstīti saskaņā ar Eiropas Padomes noteiktajiem standartiem. Pārskatītās hartas pantu, kuriem Latvijas tiesību akti un prakse vēl neatbilst, pagaidu neratificēšana nemaina Latvijas nodomu tiekties uz savu iedzīvotāju sociālo un ekonomisko tiesību standartu paaugstināšanu. Turklāt Pārskatītā harta šajā jomā nav vienīgais instruments, līdzīgi mērķi paredzēti arī Eiropas Savienības, Starptautiskās Darba organizācijas un Apvienoto Nāciju Organizācijas instrumentos ar saviem uzraudzības mehānismiem un prasībām.

3) Izstrādāt un pieņemt Dzimumu līdztiesības likumu.

Dzimumu līdztiesības politika Latvijā uzsākts veidot ar koncepcijas dzimumu līdztiesības īstenošanai apstiprināšanu Ministru kabinetā 2001.gada 16.oktobrī. Koncepcijā tika identificēti prioritārie jautājumi (problēmas) dzimumu līdztiesības jomā, kā arī iezīmēta valsts pārvaldes institūciju pieeja un darbības ietvars šo jautājumu efektīvākai risināšanai. Tāpat ar koncepciju tika noteikts, ka Latvijā dzimumu līdztiesības politikas veidošanā tiek izmantota dzimumu

līdztiesības integrētā pieeja (angļu valodā - *gender mainstreaming*), kas nozīmē, ka dažādu nozaru normatīvajos aktos, politikas plānošanā un pasākumu īstenošanā ir jāizvērtē vai un kāda būs ietekme uz sieviešu un vīriešu situāciju. Balstoties uz Konceptijas dzimumu līdztiesības īstenošanai identificētajām problēmām un jomām, kurās ir nepieciešams veikt uzlabojumus, tika sagatavoti un valdībā akceptēti vairāki politikas attīstības plānošanas dokumenti¹. Savukārt atšķirīgas attieksmes aizliegums un līdztiesības principi ir noteikti dažādu nozaru speciālajos normatīvajos aktos (piemēram, Izglītības likumā, Sporta likumā, Darba likumā, Likumā „Par sociālo drošību”, Valsts pārvaldes iekārtas likumā, Patērētāju tiesību aizsardzības likumā u.c.).

Līdz šim ir bijuši vairāki mēģinājumi virzīt apstiprināšanai Saeimā likumus par diskriminācijas novēršanu gan attiecībā uz vienu no diskriminācijas aizlieguma pamatiem – dzimumu, gan visaptverošu likumprojektu “Diskriminācijas novēršanas likumu”. Diemžēl šo likumu virzība Saeimā nav guvusi nepieciešamo politisko atbalstu.

Ja Biedrība vai citas Jūsu sadarbības organizācijas saskata nepieciešamību iestrādāt dzimumu līdztiesību veicinošas normas arī vēl citos normatīvajos aktos vai politikas dokumentos, Labklājības ministrija nesaredz šķēršļus šādai iniciatīvai un ir gatava sniegt savu vērtējumu un ekspertīzi.

Ar cieņu
ministrs

J.Reirs

A.Gaile, 67021625
agnese.gaile@lm.gov.lv
V.Boļšakova, 67782956
viktorija.bolsakova@lm.gov.lv
V. Lazdiņa-Zaka, 67021695
Velga-lazdina.zaka@lm.gov.lv
18-N/7600

¹ <http://www.lm.gov.lv/text/330>

¹ <http://www.lm.gov.lv/text/330>

¹ <http://likumi.lv/doc.php?id=242919>